

Nederlanders hield dus veel minder in dan de Nederlandse aan de Britten.

De volgende besprekingen, die eind februari weer in Singapore plaatsvonden, waren van speciale betekenis omdat nu voor het eerst Amerikaanse waarnemers aanwezig waren. Hier werd besloten¹, de respectieve regeringen voor te stellen dat de Australiërs troepen en bommenwerpers gereed zouden houden om in geval van oorlog de verdediging van de Nederlandse helft van Timor te versterken, en dat bij een Japanse aanval Nederlandse onderzeeboten zouden gaan opereren in de (eerst aan de Britse *Navy* toegewezen) Zuidchinese Zee.

Eind april volgde de vierde gemeenschappelijke conferentie, opnieuw in Singapore, nu met de Amerikanen als volledige deelnemers. Hier werd geconcludeerd² dat men, zolang de Britten geen zware eenheden naar Singapore gezonden hadden, defensief zou dienen op te treden; voorgesteld werd o.m. dat Hongkong beschouwd zou worden als een vooruitgeschoven basis (en dus verdedigd zou worden), dat de verdediging van de Philippijnen zou worden versterkt, dat in geval van oorlog de Amerikaanse *Pacific Fleet* de Japanse verbindingen met de *Nanjo* ('het gebied van de Zuidelijke Oceaan') zou trachten te verbreken en dat de Amerikaanse *Asiatic Fleet* eventueel op Singapore zou terugvallen – Singapore werd beschouwd als het grote steunpunt bij oorlog met de Japanners in de *Nanjo*.

Aanvaarding van deze voorstellen zou betekenen dat ook de Amerikanen in die oorlog alles op alles zouden zetten om Singapore te behouden – dat was een doelstelling welke in strijd was met de afspraak die de *Joint Chiefs of Staff* met hun Britse collega's hadden gemaakt. De voorstellen van de conferentie van eind april werden dan ook door de *Joint Chiefs of Staff* verworpen, bij welke gelegenheid de chef van de Amerikaanse legerstaf, *General George C. Marshall*, opmerkte: '*Collapse in the Atlantic would be fatal, collapse in the Far East would be serious but not fatal.*'³

Midden mei stelde Eden, de Britse minister van buitenlandse zaken, aan het *War Cabinet* voor dat Engeland zich, wat de verdediging van Nederlands-Indië betrof, publiekelijk naast Nederland zou scharen. De regering van Nieuw-Zeeland keurde dat denkbeeld goed, maar die van

¹ Tekst van de overeenkomst: *DBPN*, C, dl. II, p. 312 e.v. ² Tekst van de conclusie: a.v., p. 469 e.v. ³ Geciteerd in (*United States, Dep. of the Army, Historical Division*) *United States Army in World War II, The War Department*, M. S. Watson: *Chief of Staff: Prewar Plans and Preparations* (1950), p. 397.